

Sammanställning förstudie

Göteborg HBTQI+staden

Förord

Göteborg ska få ett hbtqi+monument, som tar form genom konstprojektet Göteborg HBTQI+staden. Monumentet ska gestalta och påminna om kampen för hbtqi+personers livsvillkor och stadens utveckling i frågan; idag, historiskt och i framtiden. Monumentet är initierat av Göteborgs HBTQ-råd genom Charles Felix Lindbergs donationsfond. Projektet genomförs i två steg: dels en förstudie och dels genomförandet, där en konstnär får i uppdrag att skapa hbtqi+monumentet. Processen leds av Göteborg Konst i samverkan med flera olika aktörer.

Konsten är en viktig del av vårt demokratiska samhälle. Konst förflyttar tankar och gränser. Konst kan få oss att förstå vår historia, samtid och framtid. Stadens konstenhet, Göteborg Konst, tar konsten ut i Göteborg. Oavsett vem du är ska du kunna uppleva konst i stadens offentliga rum. Det är vårt uppdrag. Genom vår samlade kompetens och tillsammans med många aktörer gör vi plats för fler röster och för konst som överraskar, stör och berör.

Detta dokument är en sammanställning av den förstudie som genomfördes som ett första steg i projektet Göteborg HBTQI+staden. Förstudien pågick under ett år, från våren 2020 till våren 2021.

Hbtqi+ är ett samlingsbegrepp för homosexuella, bisexuella, transpersoner, queerpersoner och intersexuella. Pluset står för inkluderingar av ytterligare identiteter, sexualiteter och ickesexualiteter. I detta dokument används både hbtq, hbtqi, hbtqi+ och begreppet queer.

Innehåll

Innehåll	3
1 Bakgrund.....	4
2 Förstudiens syfte.....	5
3 Förstudiens innehåll.....	6
3.1 Mitt Queera Göteborg	7
3.2 Fem exempel ur Göteborgs hbtqi+historia	9
3.3 Illustrerad historia	10
3.4 Göteborg HBTQI+staden program.....	16
3.4.1 Workshopen Staden och monumentet.....	16
3.4.2 Vi finns överallt	19
3.5 Hbtqi+tidslinje	24
3.6 hbtqi.goteborgkonst.se	24
4 Förstudiens resultat	25
4.1 Val av plats.....	25
4.2 Uppdrag.....	27
4.2.1 Uppdragsbeskrivning.....	27
4.2.2 Budget och tidsplan	28
5 Kontaktpersoner	29

1 Bakgrund

2018 tog Göteborgs Stads HBTQ-råd initiativet till att skapa ett konstverk genom en motion till Charles Felix Lindbergs donationsfond. Motionen lades fram av åtta ledamöter i Göteborgs kommunfullmäktige och godkändes samma år.

Ur motionen:

Göteborg – HBTQ-staden

Av historien ska vi lära att vi aldrig ska glömma. Endast så kan vi utveckla staden och göra Göteborg bättre. Det fanns en tid då Göteborg var känt som ”bögnackarstaden”. Tillsammans med hbtq-personer, civilsamhället, politiker och tjänstepersoner, vände vi på den här utvecklingen.

På många områden har Göteborg stad blivit en föregångare i Sverige. Tillsammans med hbtq-Göteborg har kommunen granskat livsvillkoren för hbtq-personer i staden vilket har lagt grunden för flera olika utvecklingsspår. Staden har inrättat ett kommunalt hbtq-råd, som inspirerat andra länder, och en hbtq-plan för att fortsätta stärka alla människors lika rätt och värde. På många sätt har detta varit, och fortsätter vara, en politisk kamp.

Vi menar därför att Göteborg Stad bör uppföra ett konstverk för att gestalta denna kamp och stadens utveckling. Konstverket ska påminna oss om en tid som för alltid bör förpassas till det förflutna, men som samtidigt behöver synliggöras för att påminna om det ständiga och ensträdda arbetet som krävs för att realisera alla människors lika värde och rättigheter. Konstverket ska också vara ett minne för att aldrig glömma och hyllning till dem som gått före. Till dem som aldrig kunde komma ut, till dem som brutit ny mark, till dem som kämpar idag och visar vägen. Till en ljusare morgondag, till dem som fortsätter att kämpa för oss, efter oss.

[Länk till motionen](#)

Charles Felix Lindbergs donationsfond ger oss möjlighet att få mer konst och planteringar på våra gemensamma platser och torg. Fonden upprättades efter att köpmannen Charles Felix Lindberg 1909 testamenterade sin förmögenhet till Göteborgs Stad för att användas till ”stadens prydande och förskönande”. Invånare i Göteborg kan själva påverka vilka platser som ska få en konstgestaltning, plantering eller parkanläggning. Det görs genom att ta kontakt med en politiker i kommunfullmäktige och be hen lägga en motion med sitt förslag för Charles Felix Lindbergs donationsfond. Det går att lägga motioner vart tredje år.

Göteborgs Stads HBTQ-råd är ett forum för samråd och utbyte av kunskap och erfarenheter mellan hbtq-Göteborg och kommunledningen i Göteborg. Göteborgs Stads HBTQ-råd ska utifrån ett normkritiskt perspektiv bevaka frågor som påverkar livssituationen för hbtq-personer. Syftet är att säkerställa hbtq-personers mänskliga rättigheter. Förutom att avge yttranden och

vara ett kommunalt remissorgan ska rådet ta initiativ till utvecklingsinsatser och förbättringar för hbtq-personer i Göteborg.

2 Förstudiens syfte

Göteborg Konst processleder alla konstprojekt som genomförs med medel från Charles Felix Lindbergs donationsfond. Det fanns tidigt en förståelse och övertygelse hos enheten att idén om att skapa ett konstverk som kan gestalta kampen och utvecklingen som skett och sker i staden för hbtqi-personers livsvillkor är mycket viktig och utifrån ett konstnärligt perspektiv intressant. Det fanns också en insikt om att det samtidigt är en svår och komplex uppgift. Några av de aspekter som bidrog till denna komplexitet var:

- Att det inte finns *en* kamp eller *en* hbtqi+-historia utan en mängd sådana.
- Att initiativet till hbtqi+-monumentet inte kom från staden utan från individnivå och hbtqi-communityt. För att vara fortsatt relevant behöver en process med syfte att skapa ett monument utgå från och förankra sig i denna kontext.
- Att vara och identifiera sig som homosexuell, bisexuell, trans, queer och/eller intersexuell innebär inte att en vill vara en del av en grupp eller ser sig som en del av en grupp. Inom ramen för samlingsbegreppet hbtqi+ ryms en mångfald av kunskap, åsikter och erfarenheter som ger både samstämmiga och motstridiga idéer om vad ett hbtqi+-monument i Göteborg kan och ska vara. Ett uppdrag om att skapa ett hbtqi+-monument förutsätter att dessa perspektiv och erfarenheter beaktas och tas om hand, samtidigt som det är av största vikt att den konstnärliga verkshöjden står i fokus.
- Att det inte fanns någon given plats i staden för ett hbtqi+-monument och därmed ingen fysisk kontext att utgå ifrån.

Utifrån förståelse om uppdragets och konstprojektets komplexitet togs beslutet att göra en research- och deltagarbaserad förstudie där konstnärer, hbtqi+personer, organisationer och en bredare allmänhet bjöds in att bidra, påverka och delta. Syftet med förstudien var att få fram mer information om, och förståelse för, vad ett hbtqi+-monument skulle kunna vara, var det kan ta plats, och hur det kan genomföras.

I ett första skede arbetade en extern konstkonsult tillsammans med Göteborg Konst fram en inriktning och en plan för genomförandet av förstudien. Inriktningen och planen utgick från den lagda motionen, samtal med representanter från Göteborgs Stads HBTQ-råd samt motiveringen till motionens godkännande i kommunfullmäktige; ”Stadsrummen, gatorna, platserna, parkerna och den offentliga konsten betyder mycket för stadens identitet och dess invånare. Förvaltningen bedömer att en konstgestaltning som synliggör alla människors värde är av stor vikt och föreslår att motionen tillstyrks.”

Göteborg Konsts förarbete till förstudien skedde i nära dialog med representanter från HBTQ-rådet som ingick i en samrådsgrupp. Rådet i sin helhet fick under processens gång ta del av rapporter från sina representanter samt dokument som redovisade de planer som togs fram. De fick också möjlighet att komma med egna förslag och svara på det material som delades med dem. Göteborg Konst blev vid ett flertal tillfällen ifrågasatta kring sina val i processen. De diskussioner som förts och den kritik som framförts har varit viktiga i hur arbetet fortskridit.

Förstudien och konstprojektet i sin helhet gavs initialt namnet "Göteborg HBTQ+staden". Namnet var inspirerat av motionens rubrik "Göteborg - HBTQ-staden" men där pluset i konstprojektets titel både var ett sätt att öka inkluderingen och en vilja att peka på innehållet i projektet, dvs. ett möte mellan hbtq-frågor och staden, genom konstens metoder. Den genererade kunskapen i förstudien bidrog senare till att titeln ändrades till sin nuvarande form, Göteborg HBTQI+staden, som även inkluderar ett I (som står för intersexuella).

Förstudien skulle sammanställa och generera kunskap kring mötet mellan hbtqi, samtidskonst, staden och historia, utforska platsalternativ för hbtqi+monumentet samt skapa relevans i och offentlighet kring konstprojektet och hbtqi+frågor. Därutöver skulle förstudien i slutändan även ge ett underlag för upphandling av konstnärskap till genomförandet av uppdraget att skapa ett hbtqi+monument i Göteborg.

3 Förstudiens innehåll

Förstudien innehöll flera delar, där vissa spred ut sig över tid och rum och andra var kortare inslag. Gemensamt för alla delar var att de samtidigt befann sig i en konst- och hbtqi+kontext. Förstudien har inneburit uppdrag för och samarbeten med ett flertal konstnärer, hbtqi+organisationer och personer. I arbetet har det ständigt funnits en vilja att ta vara på allt det fantastiska arbete som redan gjorts i staden då det kommer till att bevara och dokumentera Göteborgs hbtqi+historia. Nedan redovisas de delar som ingick i förstudien.

3.1 Mitt Queera Göteborg

Projektet ”Mitt Queera Göteborg” är en kartläggning, en audioguide och stadsvandringar av konstnären Sam Hultin. Hen har genom intervjuer, workshops och mejl samlat in berättelser om platser som varit viktiga för hbtqi+personer i Göteborg. Berättelserna har också kompletterats med arkivmaterial och tidigare forskning. I projektet kopplas lokalhistoria till fysiska platser i staden. Projektet var del i arbetet att identifiera möjliga platser för ett hbtqi+monument.

Begreppet ”queer” används i projektet som ett samlingsnamn på identiteter som bryter mot hetero- och/eller cis-normer och inbegriper lesbiska, homosexuella, bisexuella, pansexuella, transpersoner, queera, asexuella och intersexpersoner.

”Mitt Queera Göteborg” tar avstamp i starten av Göteborgs första organisation för homosexuella, Friends Club, som bildades 1951 av Allan Hellman.

Berättelserna har lästs in av hbtqi+personer med anknytning till Göteborg.

Audioguiden, som innehåller 92 berättelser, finns i appen izi.TRAVEL.

[Länk till audioguiden på izi.TRAVEL.](#)

Audioguiden ska inte ses som en allomfattande redogörelse för Göteborgs hbtqi+historia. Snarare syftar den till att bidra till historieskrivningen genom att lyfta ett antal personliga berättelser som var för sig lägger några ytterligare pusselbitar till en omfattande och komplex historia.

Som en del i arbetet med projektet skapade Sam Hultin sidor i sociala medier för att kunna kommunicera projektet externt och för att sprida och dela audioguiden.

Exempel på några inlägg på Facebook:

16 februari 2021

Många av berättelserna i stadsvandringen handlar om behovet av att ha en egen plats. Några äldre exempel på detta är bildandet av Friends Club, Röda bögar och Lesbiska ligan som också går att lyssna på i audioguiden. Ett mer samtida exempel är initiativet Blattetrans som var aktivt under 2016 på Mötesplats Simone och som samlade transpersoner som rasifieras som icke-vita:

”Jag tycker alltid att det viktigaste i separatistiska rum är att bara få slappna av en stund. Att kunna få prata om viktiga saker men att också inte prata om dom och bara känna sig tryggare än vad en kan i icke-separatistiska rum. En möjlighet att släppa garden och kunna öppna upp sina tankar och sitt hjärta och för nya saker. Jag tänker att ens inre egna process, för mig i alla fall kan skyndas på i såna rum där jag våga utmana mig själv och våga släppa in andra tankar och känslor.”

5 mars 2021

Dagens lyssningstips handlar om Kvinnofolkhögskolan - om vikten av öppna dörrar och om skolan som mötesplats.

”Jag blir så trött när jag hör att 'Nu är allt så jämlikt, nu är allt så öppet och fritt för er hbtq-personer. Pride är ju så härligt blabla'. Bara för att alla företag säljer regnbågsgrejer betyder det inte att allt är bra. Se bara på våldet mot transpersoner och rasifierade. Titta på vad som händer i Polen. Titta på vad som händer i riksdagen. Så det finns all anledning att organisera sig och jag tror att det kanske blir en organisering nu ifrån valet. Det är alldeles nödvändigt att alla krafter som vill nånting annat går ihop nu. Och jag tror att skolan kan vara en plats att samlas på om inte annat.”

Utöver audioguiden består projektet Mitt Queera Göteborg även av en rad fysiska stadsvandringar som leds av hbtqi+personer i Göteborg. Stadsvandringarna som arrangerades inom ramen för Göteborg HBTQI+staden genomfördes hösten 2021.

Bild från stadsvandringen av Sam Hultin, 2021-10-06, Esperantoplatsen

Stadsvandringarna innehöll 13 berättelser ur audioguiden till Mitt Queera Göteborg och genomfördes den 6 och 9 oktober 2021, med cirka 25 deltagare i vardera grupp. Vandringen gick från Kungsportsplatsen och avslutades på Masthuggstorget och leddes av fyra guider som på olika sätt bidragit till

projektet och turades om att läsa de olika berättelserna i manuset. Guiderna var Ziko Hama, Christina Kjellsson, Zejnep Ramadani, Mats Råsmark, Erika Gustafsson, Linn Lotus, Peter Lundgren och Karin Mossberg.

I projektet har Sam Hultin haft hjälp av och samarbetat med en rad personer och organisationer, såsom Queerrörelsens Arkiv och Bibliotek, Homan Göteborg, Swedish Archive of Queer Moving Images, House of Colors, RFSL Göteborg, Göteborg Stads HBTQ-råd, Reclaim Pride och alla de som deltagit i workshops, intervjuer och på annat sätt bidragit till Mitt Queera Göteborg.

Sam Hultin (1982) arbetar med performance, video och installation utifrån sitt intresse för queer historieskrivning, identitet och gemenskap. Hens verk undersöker kopplingar mellan personliga berättelser och större samhällsliga strukturer. Hultin har arbetat med queera stadsvandringar i bland annat Tirana, Belgrad, Oslo, Malmö, Tensta, Jönköping och Chişinău.

3.2 Fem exempel ur Göteborgs hbtqi+historia

Queerrörelsens Arkiv och Bibliotek (QRAB) gavs i uppdrag att, inom ramen för förstudien, ta fram fem exempel på organisationer, rörelser och händelser ur sitt arkiv som på olika sätt har varit viktiga för hbtqi+kampen i Göteborg. Resultatet bestod av ett rikt material med böcker, artiklar, program, affischer och bilder. Detta underlag låg sedan till grund för fem olika illustrationer som fem konstnärer fick i uppdrag att utföra.

Syftet med QRABs del i förstudien var bland annat att ta tillvara på den kunskap och det material som redan fanns och lyfta fram densamma. Det material som sammanställdes har även starkt bidragit till ökad kunskap i konstprojektet.

Nedan beskrivs de valda exemplen kortfattat.

Friends Club

Friends Club var den första publika föreningen för homosexuella i Göteborg. Drivande var Allan Hellman från Lysekil. Klubben låg i stadsdelen Annedal och var en medlemsklubb där det bland annat arrangerades danskvällar. Friends Club startades 1951 och existerade bara ett par år men återuppstod 1967 i RFSLs regi.

Historiearbete

Göteborg är troligtvis den stad i Sverige som blivit mest mångsidigt beforskad vad gäller hbtqi+historia. Både tack vare ett antal intresserade akademiker och aktivister och genom att det här har funnits viktiga historiebärande institutioner som Kvinnohistoriska samlingarna/KvinnSam vid Göteborgs universitetsbibliotek och Kvinnofolkshögskolan. Detta arbete har resulterat i flera böcker och texter men också i ett mer aktivistiskt folkbildande.

Lesbisk Front

Lesbisk Front började som en kvinnogrupp inom RFSL Göteborg avdelning 2. Gruppen bytte namn ett antal gånger. Först hette de "Grupp Göta" och vid

utbrytningen från RFSL hösten 1974 togs namnet "Lesbiska Ligan" eller "Liga Lesbia". Senare, 1975, tog de namnet "Lesbisk Front" och efter 1979/1980 bytte de till "Lesbiska Feminister". Lesbisk Front/Lesbiska Feminister var en landsövergripande organisation, men med självständiga lokalgrupper, varav den i Göteborg var en av de livaktigaste.

Röda bögar

Röda bögars rötter började växa i en studiegrupp om socialism inom RFSL Göteborg avdelning 2 under 1974. Med bas i Borås verkade Vänsteroppositionen för att skapa ett radikalt alternativ till RFSL. När de lesbiska i Göteborg hösten 1974 bröt sig ur RFSL för att sluta sig samman i Lesbiska Ligan/Liga Lesbia följde snart de radikala bögar efter.

Mötesplatser

Platser och sammanhang där hbtqi+personer har kunnat skapa relationer och rörelser tillsammans har varit viktiga. I exemplet från QRAB lyfts bland andra Gays in Angered, Föreningen Homan, Kvinnofolkshögskolan, kulturhuset Underjorden, Bokkafé Vulgo, Touch och Homosexuella frigörelsehelgen i Göteborg fram.

Queerrörelsens arkiv och bibliotek (QRAB) är en förening baserad i Göteborg, öppen för alla som intresserar sig för queer historia, samtid och framtid. QRAB samlar, ordnar, bevarar och tillgängliggör dokumentation och information knuten till queera rörelser och personer. QRAB:s samlingar förvaras hos Landsarkivet i Göteborg (Arkivgatan 9).

3.3 Illustrerad historia

Fem konstnärer som på olika sätt arbetar med och berör hbtqi+frågor i sina konstnärliga praktiker gavs i uppdrag att skapa en bild utifrån det material som Queerrörelsens arkiv och bibliotek tagit fram i förstudien. Konstnärerna var Marie Falksten, Leif Holmstrand, Karlsson Rixon, Rudy Loewe och Kolbeinn Karlsson. Bilderna, som gestaltar de fem olika händelser, organisationer eller rörelser som QRAB valt ut, användes som affischer som spreds under förstudieperioden och under West Pride 2021. Affischerna har både placerats runt om i staden och har även getts bort till de som velat ha dem i sin ägo.

Denna del i förstudien, som kallas "Illustrerad historia", har genererat kunskap om Göteborgs hbtqi+historia och spridit vetskap om projektet Göteborg HBTQI+staden. Den har gett kunskap om specifika historiska händelser och förmedlat dem till en bred allmänhet genom dess konstnärliga grepp och illustrationer.

Nedan beskrivs varje illustration och vilken händelse, organisation eller rörelse som gestaltats.

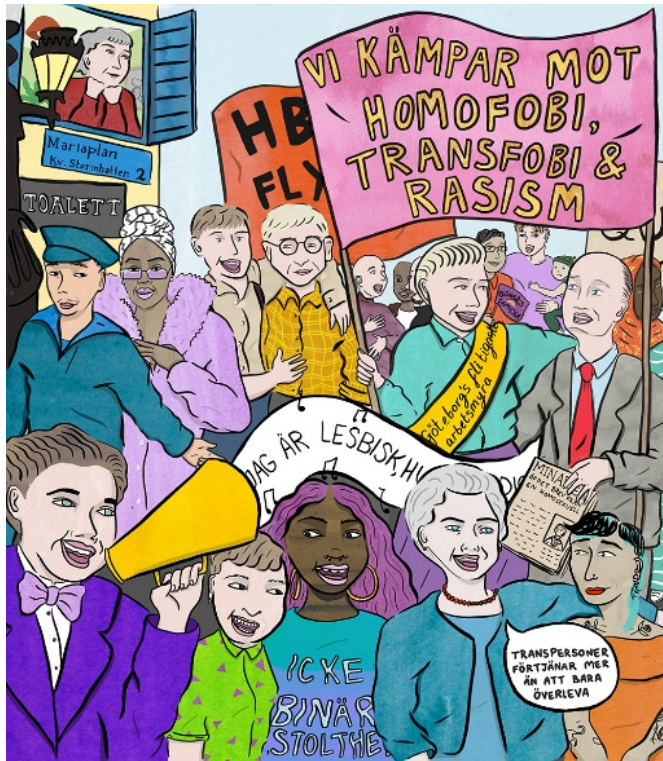

Konstnär: Karlsson Rixon (f. 1962)

Karlsson Rixon är konstnär, fotograf och filosofie doktor i fotografisk gestaltning. Hen har varit verksam sedan 1980-talet. Karlsson Rixon belyser i sitt konstnärskap situationer för queerpersoner, undersöker frågor kring kropp och genustillhörighet samt hur gemenskap och tillhörighet kan manifesteras och ifrågasättas via fotograferandets praktik. Hen är representerad på ett flertal större svenska konstinstitutioner.

Tema: Friends Club

Karlsson Rixon uppmärksammar med sin illustration Friends Club, den första publika föreningen för homosexuella i Göteborg. Materialet bestod huvudsakligen av artiklar i tidskrifter som Vennen, Se, Vecko-Journalen, Fri Kritik, med flera.

Konstnär: Rudy Loewe (f. 1987)

Konstnären Rudy Loewe engagerar sig i teman som svart historia, könsidentitet och sexualitet. Rudy använder målning, teckning och print för att reda ut komplexa sociala frågor och belysa hur människor kan kopplas samman i kampen mot förtryck.

Tema: Historiearbete

Ruby Loewe uppmärksammar allt det arbete som lagts ner på att upptäcka, bevara och sprida kunskap om Göteborgs hbtqi+historia. Materialet bestod huvudsakligen av böcker, men även stadsvandringsmanus, sånghäften och bilder.

Konstnär: Marie Falksten (f. 1948)

Sedan mitten av 80-talet har Marie Falksten haft separatutställningar och medverkat i samlings- och gruppställningar på olika platser i och utanför Sverige. Falksten är verksam i Göteborg och arbetar främst med måleri, grafik, foto och film. Parallellt med detta har Falksten gjort affischer, flygblad, serier, aktioner, film och varit aktiv i den feministiska rörelsen och gaykampen. Senast medverkade Falksten i boken *Att ge upp har aldrig övervägts* (Makadam 2021), en bok om hur rösträtten vanns och som berättar om Göteborgs olika kvinnoorganisationers historia under mer än hundra år.

Tema: Lesbisk Front

Marie Falksten uppmärksammar med sin illustration föreningen Lesbisk Front. Materialet bestod bland annat av tidningsartiklar, affischer, flygblad och bulletiner som *Göta Kanal*, *Stina Line*, boken *En annan stad: Kvinnligt och manligt homoliv 1950-1980* av Margareta Lindholm och Arne Nilsson, och Hanna Hallgrens avhandling *Lesbisk-feministiska kvinnors diskursproduktion rörande kön, sexualitet, kropp och identitet under 1970- och 1980-talen i Sverige*.

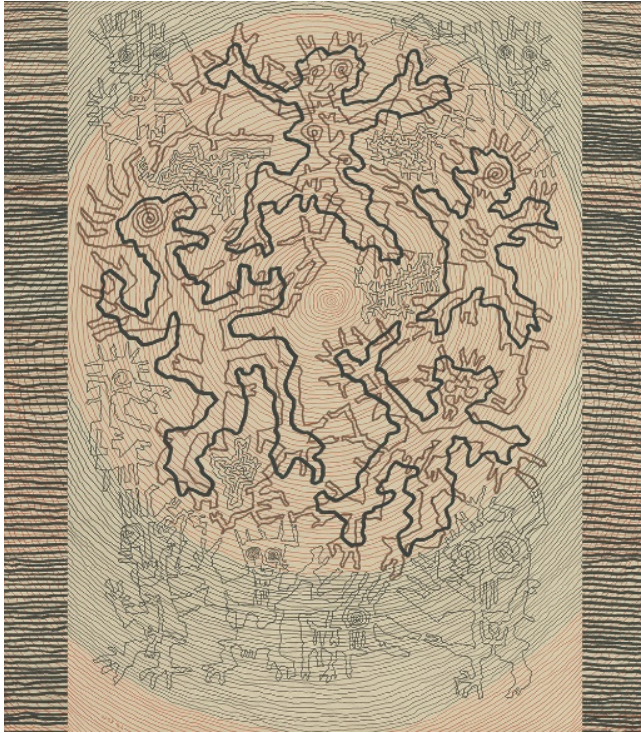

Konstnär: Kolbeinn Karlsson (f. 1982)

Kolbeinn Karlsson är serietecknare och konstnär som utforskar bilder av kropp och maskulinitet utifrån ett queert perspektiv. Han har bland annat satt upp teckningar av maskulint kodade kroppar i olika stadier av vila i Stockholms tunnelbana.

Tema: Röda bögar

Kolbeinn Karlsson uppmärksammar Röda bögar/Bögfeministerna, en socialistisk böggrupp som var aktiv 1975–1979. Materialet bestod av protokoll, diskussionsbulletiner, flygblad, affischer, foton, tidningen *Fjollan*, antologin *Homo i folkhemmet: homo- och bisexuella i Sverige 1950-2000* av Greger Eman, samt en mängd artiklar från den samtida homopressen.

Konstnär: Leif Holmstrand (f. 1972)

Leif Holmstrand arbetar med fysiska objekt i gränslandet mellan rekvisita, kläder, scenografi och skulptur. Happenings och performanceverk är viktiga, så även ljudverk och skriven text. I sitt konstnärskap undersöker Holmstrand tankens gränsmarker och könets obestämbarhet. Han har visat sina queera projekt i bland annat Vladivostok, Mexico City, Seoul, Tokyo och New York.

Tema: Mötesplatser

Titel: "De som dansade på Touch efter stryk"

Leif Holmstrand uppmärksammar mötesplatser, en bred kategori med tidningsartiklar, affischer och material om olika fysiska platser där queera sammanhang har kunnat skapas, till exempel klubbar, kulturhus, föreningar, bokcaféer, festivaler, folkhögskolor med mera. Touch var en klubb och festlokal vid Esperantoplatsen.

De fem konstnärsaffischerna under Älvsborgsbron, Röda Sten hösten 2021.

3.4 Göteborg HBTQI+staden program

Den 6–7 februari 2021 genomfördes ett offentligt program inom ramen för konstprojektets förstudie, med filmprogram, samtal och workshops.

Programmet var anpassat efter rådande pandemirestriktioner och alla programpunkter skedde online. Syftet med programmet var att ytterligare öppna upp för och inhämta fler perspektiv i förstudien genom att vända sig till en bredare allmänhet. Alla programpunkter var gratis och öppna för alla, men vissa krävde föranmälan och vände sig primärt till personer som identifierar sig som hbtqi+.

3.4.1 Workshopen Staden och monumentet

I motionen som ligger till grund för konstprojektet Göteborg HBTQ+staden talas det om ett konstverk som kan gestalta kampen och utvecklingen som skett i staden för hbtq-personers livsvillkor.

I ett relativt tidigt skede av konstprojektets förstudie valde Göteborg Konst att tala om ett monument istället för ett konstverk. Hbtqi+historia har länge gömts undan och de spår som finns är ofta immateriella. Ett hbtqi+monument i Göteborg är ett steg i arbetet med att manifestera de berättelser och den kamp som är en del av allas vår historia.

Ett hbtqi+monument har potential att härbärgera och aktivera minnen och samtidigt vara en del i den kamp och rörelse som pågår idag, och i framtiden.

Att skapa ett monument som kan representera en stor och diversifierad grupp är samtidigt en nästintill omöjlig uppgift. Utmaningen består bland annat i att skapa något som är relevant, värdigt och aktuellt för många utan att det blir urvattnat och för generellt.

För att få in fler perspektiv på hur ett hbtqi+monument skulle kunna ta form och var detta monument kan ta plats, genomfördes workshopen ”Staden och monumentet” under februari 2021 som en del av förstudiens offentliga program.

Workshopens fokus var monumentets idé som minnesfunktion och historieskrivning i stadsrummet. Frågeställningar under workshopen som diskuterades var: Vad innebär historieskrivning i form av ett monument? Hur fungerar monumentet som berättare? Vad ska hbtqi+monumentet göra? Hur ska det verka platsskapande och berättande i staden? Kan hbtqi+monumentet agera motstånd i stadsrummet? Eller står monumentet i sig för konservativa, patriarkala och hierarkiska värden? Kan hbtqi+monumentet fungera som ett mot-monument?

Workshopen vände sig primärt till personer som identifierar sig som hbtqi+ och leddes av Katarina Elvén och Eddie Mio Larson. **Katarina Elvén** är konstnär och fotograf med ett intresse för stadsbyggnadsfrågor och arbetar som konstkonsult för Göteborg Konst. **Eddie Mio Larson** är skådespelare och är en del av den queerfeministiska fria teatergruppen kvalitetsteatern. Eddie har även jobbat som ledare i samtalsgrupper för unga transpersoner.

Workshopen hölls online på Zoom under två dagar med två olika grupper som fick samma uppgifter och frågor. Grupperna bestod var och en av åtta personer som anmält sig i förväg.

Det material som kom fram under workshopen togs till vara i form av anteckningar, inget spelades in.

De uppgifter som grupperna arbetade med under workshopen var:

1. Diskutera era erfarenheter av ”monument”. Idéer om monumentet, hur ett monument kan verka, alltså vara verksamt i staden. Vad gör det och vad kan det göra? Hur kan det vara platsskapande? Hur kan det vara berättande?
2. Improvisera tillsammans i gruppen fram en konkret gestaltning av ett hbtqi+monument som ni skulle vilja fanns i Göteborg. Tänk helt fritt utan begränsningar! Som att vad som helst vore möjligt, det behöver inte vara realistiskt. Beskriv upplevelsen av ett besök vid monumentet (som att det redan finns). Använd gärna alla sinnen. Hur känns det, hur luktar det, hur låter det, hur ser det ut, hur smakar det etc? Var någonstans i staden är det? Vad berättar det? Vad gör ni där? Bejaka varandras idéer, det handlar inte om att skapa ett perfekt förslag utan om att spåna loss. Förbered en presentation/berättelse av upplevelsen (max sju minuter). Det går också väldigt bra att till exempel rita och visa en bild eller spela upp en scen, eller gestalta på andra vis.

I Bilaga 1 "Dokumentation av workshopen Staden och monumentet" redovisas de diskussioner som fördes och resultat som framkom under båda workshoparna i form av anteckningar.

Sammanställning av vad som framkom under diskussionerna:

Det finns en stark vilja att monumentet ska fungera som fysisk plats, en mötesplats. En plats som både ska synas och synliggöra och vara platsskapande. Det är av vikt att det är hållbar över tid och är gediget, består av robusta material och på så sätt tål åverkan. Det ska vara en plats att vara på och samlas kring, vid eller under. Det ska med fördel vara öppet för olika tolkning och användning, exempelvis för sorg och glädje, för att hålla tal och samlas. Utöver denna tydliga plats kan det även finnas satelliter som berättar och påminner.

Då det kommer till historieskrivningen och berättandet så är det viktigt att det sträcker sig över tid, både bakåt och framåt. Fokus bör vara på det universella och globala snarare än på det specifika. En ny central mötesplats är viktigare än historieskrivningen, men det hindrar inte att historieskrivningen också finns med. Platsen för monumentet kan vara en ny plats där ett annat eget lager i form av monumentet kan fungera som historieskrivning.

Vidare är processen viktig och en ser gärna att många är delaktiga i tillblivelsen. Det behövs ett intersektionellt perspektiv och en bredd i berättelsen. Att monumentet är förankrat både i lokalbefolkningen och i communityt är av vikt.

Exempel på fiktiva berättelser om monumentet som resultat av uppgift 2:

"Jag öppnar tidningen en morgon och läser att i ett annat land har hbtq-personer gripits och satts i arbetsläger. Kontaktar mina vänner och vi bestämmer att mötas vid monumentet där fler har samlats. Även om en är själv och går dit så vet man att fler kommer att vara där. Jag behöver inte skriva ett nytt manifest eller "ringa ihop" till en ny mötesplats utan mötesplatsen är redan bestämd på förhand. Någon ställer sig på scenen och läser en dikt. Vi lämnar också alltid lappar med berättelser, att läsa senare, i en brevlåda eller digitalt."

"RFSL Newcomers har en rundtur i Göteborg. Jag har precis anlänt och lyckats fly. Mina vänner är mördade. Jag går rundturen. Och så kommer vi till en plats och guiden visar - det här är monumentet! Och jag som nyanländ vet och känner, oavsett vad som händer, känner mig trygg i att det är Göteborgs Stad som stad som har gjort det här. Den offentliga makten har gjort det här. Det "offentliga" står på min sida!"

"Vi är centralt, vi är decentralt, vi är på gatuplan, i undergrunden och i luften
Vi – Monumentet – är en acceptans, ett erkännande, ett ansvar, ett inkluderande och ett deltagande
Det känns relevant för hela hbtqi globalt och lokalt
Det speglar det förflutna, nuet och framtiden
Vi sitter, vi ligger, vi kryper, vi hoppar
Det luktar inte kiss eller alkohol

Det är på, hos, i och runt VI som vi samlas
Här finns plats för både gamla och barn
Vi är en plats, vi är en stad, vi är ett träd och en del av naturen.
Vi är något som växer”

3.4.2 Vi finns överallt

Stillbild ur filmen YMN, som ingår i filmprogrammet *Vi finns överallt.*, av Lasse Långström

Som en del i förstudien kurerade konstnären och kulturproducenten Anna Linder/SAQMI ett filmprogram med efterföljande samtal: ”Vi finns överallt – Ett musikaliskt Göteborgsäventyr med Superlebban i spetsen”. Programmet och samtalet genomfördes online den 6 februari 2021.

Filmprogrammet visade på platser i Göteborg där händelser har ägt rum som synliggjort queera existenser. Programmet spänner över 40 års queer aktivism och filmisk historia. Från Frigörelsehelgen i Göteborg 1981 där Allan Hellman intervjuas och Jan Hammarlund sjunger i Brunnsparken, till premiären av filmen *Superlebban på nya äventyr* under Queerorkesterns Midvinterblot den 20 december 2020.

Anna Linder om filmprogrammet:

”Vi finns i hyddor bland träden i Majorna och i Färjenäs skogar. Du hör våra röster från olika håll i stan. Vi sjunger, dansar, hånglar och skriker oss fram på Gustav Adolfs Torg, Götaplatsen, Kungssportsplatsen, i Biskopsgården, Brunnsparken och längs Avenyn. Vi finns överallt, precis som Eva Warberg sjunger i filmen ”Överallt” av Christina Kjellsson och Owe Dahlström, om RFSL Göteborg från 1995.”

Anna Linder valde att i informationen om filmerna synliggöra var i staden de hade spelats in. På detta sätt utökades informationen i förstudien gällande specifika platser som varit aktiva inom stadens hbtqi+historia. Nedan finns information om de filmer som ingick i programmet.

Superlebban, 2004, 4 min.

En trailer till Eufemias Film Fest 2004 av aktivistkollektivet Eufemia. Filmen handlar om den lesbiska superhjälten Superlebban, som föddes 2003 i samband

med att Erika Gustafsson skulle vara konferencier på Lesbisk Festival. Erika skulle stå på ett lastbilsflak och med hjälp av dans hålla igång en demonstration som gick uppför Avenyn. Någon timme innan start slängde Erika på sig lite grejer som fanns hemma, bland annat sydde hon fast pärlor på magen och gjorde en mantel av orange manchester. Åren därpå återkom Superlebban på festivalen, nu med ny tjusig mantel sydd av Linda Egeberg.

Inspelningsplatser: Inspelad i Göteborg samma dag som Göteborgsvarvet pågick, sommaren 2004. Inspelningsplatser är träkojan i minikollektivet i Majorna, längs Älvsborgsgatan, Coop Mariaplan, Kungsladugårdsskolan nära Plaskis.

Aktivistkollektivet Eufemia var en feministisk dokumentationsgrupp som genom film- och webbproduktion dokumenterade och synliggjorde kvinnors politiska verksamhet och kamp.

YMN, 2020, 1:40 min.

En trailer till Cinema Queer 2020 av Lasse Långström. Butcharnas Butch plockar svamp i skogen och får sig en glad överraskning.

Inspelningsplats: Hisingen, Färjenäs.

Ask for more, 2021, 3 min.

En film av Sara Mahamad, Elin Hjerthén och Tova Östman. *Ask for more* ger en inblick i hur en destruktiv relation kan se ut och kännas. Tanken av att vilja ha det bättre förblindar hur verkligheten ser ut. Filmen är ett urklipp från en musikvideo som släpptes våren 2021.

Inspelningsplats: Frölunda

Världsrekord i homohångel av Nätverket Hångla Mera, 2005, 15 min.

Dokumentation av aktivistkollektivet Eufemia. Arrangerades den 12 februari 2005 av Nätverket Hångla Mera som var en falang till Göteborgs Queerinstitut. Antagligen sattes världsrekordet i att homohångla eftersom ingen ännu har överträffat denna bedrift.

Inspelningsplats: Kungssportsplatsen

Allsång mot Sverigebönen, 2010, 3:43 min.

En film av Göteborgs Förenade Musikalartister, Lasse Långström och Leo. P. Homosexuell allsång mot högerkristet nationaldagsfirande.

Inspelningsplats: Gustaf Adolfs Torg.

Sommarfakta SVT, 1981, 13 min.

Intervju med Allan Hellman från Lysekil som grundade RFSL i Sverige 1950 och blev utnämnd till Sveriges modigaste man i tidningen SE 1950. Inslaget sändes den 23 juli 1981 och visar även delar från Homosexuella Frigörelsehelgen 22-24 maj samma år, med tal och sång av bland andra Jan Hammarlund i Brunnsparken. Demonstrationståget gick längs Avenyn mot stora salen på Burgårdens gymnasium där Allan Hellman-priset delades ut till Wenche Lowslow.

Inspelningsplatser: Brunnsparken, Avenyn, Burgårdens gymnasium.

Superlebban på nya äventyr, 2020, 2:53 min.

En film av Aquarius. Lesbisk festival var ett evenemang som arrangerades årligen mellan 2003 och 2007 av gruppen Lesbisk Aktion i Göteborg. Det var en helg med film, föreläsningar, fest och demonstration. Festivalen var mycket populär bland stadens flator och allra populärast var nog festivalens drottning: den lesbiska superhjälten Superlebban. Men vad hände med denna älskade superhjärte när festivalen lades ned? Finns hon kvar? Vad gör hon nu?

Filmen hade premiär under det musikaliska onlineevenemanget Queerorkesterns Midvinterblot som arrangerades i december 2020.

Inspelningsplats: Biskopsgården.

Musikalnumret Transkampens Änglar, utdrag ur långfilmen

Folkbildningsterror, 2014, 6:30 min.

En film med manus och regi av Antiffa Vänsterfitta och Göteborgs Förenade Musikalaktivister. En vinklad skildring av den glädje, värme och ljuva musik som uppstår när självträffande kulturmarxister tar till vapen. I en propagandistisk kavalkad av tonsatta attacker mot samhällskroppen bjuds vi på punk-producerad underhållning fullspäckad med våld, kriminalitet, drogmotstånd och ett feministiskt uppvaknande bortom graven.

Inspelningsplatser: Färjenäs, Älvsborgsbron, Avenyn, Götaplatsen.

Överallt, 1995, 16 min.

En film av Christina Kjellsson och Owe Dahlström. En informationsfilm om RFSL Göteborg från 1995. I filmen intervjuas deltagare i Prideparaden av Christina Kjellsson. Ulrika Stjernqvist, ordförande för RFSL Göteborg avdelning 2, berättar om verksamheten och vi får möta många människor i ett intervjukollage. Sången "Överallt" är skriven och framförd av Eva Warberg tillsammans med RFSL:s kör Lucky Lips. RFSL-rådgivningen och Folkhälsosektariatet bekostade filmen. Filmen är tillägnad de som medverkade i den.

Inspelningsplatser: RFSL kontoret Göteborg, Götaplatsen utanför Stadsteatern och Kungsgatan.

Eva och Maria, 1983, 29 min.

En positiv film om kärlek mellan två unga kvinnor som träffas och blir kära på körskolan. Filmen tar sikte på lyckan och glädjen i en lesbisk relation. Här finns den första förälskelsens osäkerhet och glädje. Vi följer Eva och Marias känslor, hur deras kärlek växer och mognar. Vi möter förståelse och tolerans men också fördomar och oförstånd från släkt och vänner.

Filmen producerades av filmkollektivet Tjejfilm, som också bidrog till den feministiska filmverksamheten på Kvinnohuset i Göteborg, där Kvinnobion arrangerade filmfestivaler, seminarier och workshops.

Filmen visades inte i programmet utan sågs på egen hand via SAQMIs hemsida.

[Länk till filmen Eva och Maria](#)

3.4.2.1 Filmsamtal

Efter filmprogrammet följde ett samtal med Eva Warberg, Erika Gustafsson och Lennart Andersson. Samtalet tog sin utgångspunkt i filmerna och den queera aktivism och filmiska historia de belyser. Moderator var Anna Linder, SAQMI – The Swedish Archive for Queer Moving Images.

Samtalet spelades in och finns tillgängligt på webben.

[Länk till filmsamtalet](#)

Nedan följer korta utdrag ur samtalet som svar på en fråga om vad som hänt och vad vi kan se för utveckling under dessa 40 år av hbtqi-filmproduktion:

- Förutom det att vi finns överallt så har det [filmerna] över tid blivit mer normkritiska. Vi [hbtq-communityt] kanske inte alls vill vara med? Vi vill kanske ha vårt helt eget? Hbtq-rörelsen är ju en mångfald i sig. Det är en bred rörelse, som inte alltid är överens.
- Det är så annorlunda nu än förr. Hoppas att ”komma ut” går snabbare idag och inte behöver ta 10–20 år som förr. Förlorade år.
- Över tid så har det blivit mer uppdelat, separerat och nischat inom hbtq-rörelsen. Vi träffas kanske inte alls så lätt över gränserna. Vilket är en tudelad känsla. Vi behöver ju ibland vara starka tillsammans.
- När jag var 20 så fanns det bara ett ställe. Är det här verkligen mitt gäng? Det kändes främmande. Men jag är glad att jag fick lära mig att det fick vara mitt trygga rum. Det behöver inte vara exakt ”såna som jag”. Trygga rum kan idag också bli stängda rum. Vi kanske måste utsätta oss lite mer för varandras olikheter. Då kommer det att skava lite men det är också bra. Kamper kan knytas samman. Jag ser en fara i om det blir för små begränsade rum. Vad har vi för platser idag som är gemensamma? Viktigt att det finns de lite lättare vägarna in i en rörelse.

Lennart genomförde sina vandringar på Kulturnatta till exempel, där han pratar om olika sätt att förhålla sig till stan och hur människor lyckas hitta sina rum och gemenskaper. Från 100 år tillbaka och fram till nu. Lennarts stadsvandringar finns bevarade hos QRAB.

– Rummen sätter ramarna för vilka handlingar vi kan utföra. När rummen försvinner så försvinner möjligheterna att mötas. Vi är odödliga i sättet att skapa nya sammanhang att existera i. Nya konstellationer och nya samarbeten. Vi inspirerar varandra. Man har ett ansvar som aktivist. Det finns en otrolig kraft som inte har med bidrag och pengar att göra.

– Det behövs både och! En politisk rörelse får inte göra sig beroende av projektbidrag. Det har vi sett runtom i Europa, det kan gå ganska fort att det försvinner. Solidariteten mellan olika grupper är livsviktig! Göteborg är ett bra exempel på hur rörelser har samverkat med krafter innanför systemet. Ett exempel är ju till exempel skapandet av HBTQ-rådet. Rörelser påverkar men har också allianser innanför systemen. Alla krafterna behövs, det är gynnsamt för Göteborg. Vissa rörelser väljer att inte ha något att göra med det politiska systemet. Bråket behövs. Både West Pride och Reclaim Pride är viktiga. Det ena behöver inte utesluta det andra. Separata rum är ett mångfaldigande av rum.

– Det finns aktivism genom filmskapande. I kollektiv. I utbyte. Filmen är en rik plats på det viset, produktionsmässigt.

Erika Gustafsson är teaterpedagog, metodutvecklare och föreläsare om frågor som rör SRHR – sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter, och jobbar just nu för Göteborgs Stad i SRHR-teamet. Erika har sin bakgrund inom feministisk aktivism, teater och hbtq-frågor. Ibland syns Erika som karaktären Superlebban.

Eva Warberg blev aktiv i den lesbiska rörelsen på Kvinnohuset i Göteborg 1979 och var med i olika musikgrupper på Huset för att sedan gå med i Lesbiska Feminister. Eva var med och startade Kvinnofolkshögskolan 1985 och arbetar sedan dess på skolan som lärare i genus, samhälle och religion. Eva jobbade med filmkurser på skolan i många år och har därför sett många deltagares alster under åren. Några av dessa personer har sedan fortsatt att göra film och dokumentera den queera kampen på många sätt.

Lennart Andersson gjorde stadsvandringar i Göteborg under många år och presenterade alltid göteborgarna och staden med ett intersektionellt perspektiv. Att promenaderna belyste en mångfald av möjliga existenser i stadsrummet var viktigt för Lennart. Han har beskrivit det som ett ”vandrande samtal”, där fokus har varit att visa på andra liv än de officiella och på så sätt försökt beskriva Göteborg och göteborgarna från en mängd olika vinklar. Genom vandringarna har Lennart velat verka för att dessa olika queera liv och verksamheter kan verka tillsammans och närma sig varandra, i ett öppet samhälle.

Anna Linder är verksam som konstnär, curator och kulturproducent, framförallt inom området rörlig bild. Hen har en stor erfarenhet av experiment- och

konstfilm i Sverige genom sitt tidigare arbete på Filmform. 2017 startade Anna SAQMI, The Swedish Archive for Queer Moving Images, ett unikt arkiv som samlar den queera rörliga bildens historia i Sverige, som en förlängning av den konstnärliga forskning som hen gjorde på Akademin Valand 2013–2017. Inom forskningsprojektet gjorde Anna den queera experimentfilmen *Spermahoran*.

SAQMI – The Swedish Archive for Queer Moving Images är en plattform och ett arkiv för queer rörlig bild i Sverige, genom historien och fram till idag. Materialet samlas in genom metoder som till exempel efterlysningar, insamlingar, intervjuer och workshops. Plattformen är den första i sitt slag i Sverige och vill verka för att tillgängliggöra, sprida och synliggöra en undanskymd queer filmhistoria. Läs mer på saqmi.se.

3.5 Hbtqi+tidslinje

Det finns ett flertal personer och organisationer som samlat och spridit information om hbtqi+historia genom att sammanställa viktiga händelser genom tiderna. Göteborg HBTQI+staden presenterade en sådan tidslinje som visar på delar av den lokala, nationella och internationella historien. Informationen hämtades från ett flertal olika sidor, plattformar och personer.

Tidslinjen finns sammanställd via sidan [Hbtqi+historia på hbtqi.goteborgkonst.se](http://hbtqi.goteborgkonst.se).

Regnbågsflaggan, ursprungligen utformad av konstnären Gilbert Baker, lanseras 1978. Designen har genomgått flera omarbetningar sedan debuten.

3.6 hbtqi.goteborgkonst.se

Som en del i förstudiens arbete skapades en hemsida: hbtqi.goteborgkonst.se. Den fungerar som en landningssida för det som sker under hela konstprojektets process och fungerar samtidigt som ett tillfälligt arkiv.

Utöver att redovisa de olika delarna i projektet har sidan som syfte att synliggöra överlappningar och samband i det lapptäcke av hbtqi+historier som finns i Göteborg. Som tidigare nämnts så har hbtqi+historia länge gömts undan och många av de spår som finns är immateriella. Göteborg HBTQI+staden har inte haft som mål att fylla alla luckor men gör en ansats att peka på dem. En viktig del i förstudien har varit att ta tillvara den kunskap och det material som redan finns.

4 Förstudiens resultat

Förstudien har bland annat pekat på komplexiteten i uppdraget att skapa ett hbtqi+monument. Det finns inte en berättelse, en historia, en kamp, utan en mångfald av dessa. Ett hbtqi+monument i Göteborg behöver vara relevant för många och samtidigt vara specifikt.

Förstudien har pekat på behovet av en konstgestaltning, ett manifest, som tar och ger plats i stadsrummet. En plats att mötas och samlas på; för att minnas, sörja, drömma och glädjas. En plats för manifestation, dialog och reflektion. Gemenskap snarare än individer ska vara i centrum för verket.

4.1 Val av plats

Genom förstudien framkom flera intressanta möjliga platser för ett framtida monument. En tydlig vilja om en plats centralt belägen i staden framkom också genom de många röster som hörts i förstudien. Bland de platser som närmare undersökts kan nämnas Vasaparken, Masthuggskajen, Heurlins plats, Esperantoplatsen och Kungsparken.

Valet av plats har skett i nära dialog med berörda bolag och förvaltningar såsom trafikkontoret och park- och naturförvaltningen. Vissa av platserna av intresse har fått uteslutas på grund av att det inte har varit möjligt att arbeta eller tillföra något på platsen.

Beslutet landade på Esperantoplatsen. Det beror på att platsen stämmer väl överens med de behov som framkommit i förstudien och att det finns en tydlig historisk koppling till hbtqi+kampen i staden, och att platsen har de förutsättningar som krävs för att kunna integrera ett monument där.

Bild: Esperantoplatsen, Higab

Esperantoplatsen bär på komplexa lager av historia och skilda sociala verksamheter. Bastionen Carolus XI Rex med dess signifikanta höga stenmur anlades på 1600-talet. Idag finns här ett språkkafé, flertalet restauranger och en

teater. Aktiva skejtare utnyttjar platsen flitigt. Betydande aktivitet, både ovan och under markytan, pågår under dygnets alla timmar.

Platsen är tvådelad och består av en östlig del med uteserveringar och en västlig del med träd, gräsyta och stenbänkar. Platsen fick sitt namn 1954 – på initiativ av stadens esperantoklubbar – och förlades till det område där då ABF och esperantorörelsen länge haft sin verksamhet. Runt den då blivande Esperantoplatsen fanns sedan länge olika lager- och industrilokaler, placerade strategiskt nära kajerna vid Vallgraven och Göta älv.

Den för Göteborg typiska två våningar höga byggnaden i gult tegel mitt på platsen uppfördes 1849 som en del av dåvarande Rosenlund Spinneri AB. Flertalet verksamheter har huserat i byggnaden. Förutom ABF och esperantoklubbarna låg här på 1970-talet Renströmska jazzklubben. 1986 flyttade RFSL:s Göteborgsavdelning in och med den uppstod också Hellmans Café, bokhandeln Rosa Rummet, ett bibliotek samt gayklubben Touch. 1999, när Götatunneln skulle byggas och huset delvis rivas och rustas upp, fick RFSL flytta till nya lokaler. 2004 öppnade istället Språkcaféet där de anställda behärskar flera språk och diskussioner på dessa språk uppmuntras.

Esperantoplatsens läge mitt i centrala Göteborg fungerar som ett frekvent använt gångstråk som förbinder Kungsgatan och Järntorget. I området runt omkring pågår ett av norra Europas största stadsutvecklingsprojekt, byggandet och omgestaltningen av Masthugskajen och Skeppsbron. Planer att i framtiden riva det stora värmekraftverket finns.

Det blivande monumentet kommer att samsas i stadsrummet med dessa olika lager och bidra till platsens redan nu mångfacetterade karaktär.

Bild: Esperantoplatsen, Göteborg Konst

Esperantoplatsen från ovan med markering av ytan, Lantmäteriet

4.2 Uppdrag

Utifrån den kunskap och information som samlats in till förstudien har uppdraget om att skapa en konstgestaltning, ett hbtqi+monument, formulerats. Detta uppdrag har utlysts genom ett open call för yrkesverksamma konstnärer att söka. Göteborgs Stad är en upphandlande myndighet som måste följa lagen om offentlig upphandling (LOU) då de köper varor och tjänster. Upphandlingen sker genom ett urvalsförfarande. Det innebär att upphandlingen sker i två steg; först bjuds yrkesverksamma konstnärer in att lämna en intresseanmälan om att få ta fram ett skissförslag för konstgestaltningen/monumentet. Därefter väljs tre konstnärers intresseanmälningar ut och bjuds in att lämna skissförslag av konstgestaltningen/monumentet utifrån den tidsplan och de krav som ställs i upphandlingen.

4.2.1 Uppdragsbeskrivning

Uppdraget avser en konstgestaltning - ett hbtqi+monument, som ska fungera som en gestaltad fysisk plats i stadsrummet. Platsen ska kunna vara öppen för olika typer av användning såsom att mötas, minnas, sörja, drömma och manifestera. Hbtqi+monumentet ska även inbegripa gestaltning av berättelser om hbtqi+kampen i Göteborg och markera stadens utveckling i frågan. Monumentet ska kunna fungera som en påminnelse om och en manifestation av denna kamp; idag, historiskt och i framtiden. Göteborgs hbtqi+historia är allas vår historia och på samma sätt kan monumentet förstås och vilja lyfta alla människors lika rättigheter och värde. Uppdraget är komplext och förutsätter att många perspektiv och erfarenheter beaktas och tas om hand, samtidigt som det är av största vikt att den konstnärliga verkshöjden står i fokus.

Hbtqi+monumentet ska tas fram specifikt för och utifrån platsens förutsättningar. Såsom beskrivet ovan kan uppdraget förstås som två lager som griper in i varandra. Dels den fysiskt gestaltade platsen som markör i

stadsrummet, dels gestaltningen av berättelser om kampen och stadens utveckling. Det sistnämnda kan integreras i den fysiska platsen Esperantoplatzen och/eller spridas ut geografiskt i staden. De båda delarna ska tydligt hänga ihop och kunna uppfattas som delar av en helhet. Konstgestaltningen ska vara bestående och fungera över tid.

Uppdraget innebär även en förståelse för platsens och områdets karaktär, dess lager av historia och pågående verksamheter, för dess begränsningar och möjligheter.

Begreppet ”monument” ska här tolkas i en vidare bemärkelse och som bärare av flera betydelser; monumentet som ett offentligt ställningstagande, monumentet som manifestation, monumentet som aktivering av minnen, monumentet som historieskrivning, samt monumentet som i ett monumentalt berättande och ett monumentalt platstagande i det att det både ger och tar plats. ”Monument” betyder alltså i detta sammanhang inte ett monument i traditionell bemärkelse, som till exempel en staty att blicka upp på.

4.2.2 Budget och tidsplan

Tre konstnärer får ett arvode på 50 000 kronor exklusive moms vardera för att ta fram skissförslag.

Budget för genomförande av uppdraget är 1 200 000 kronor exklusive moms.

Inlämning av intresseanmälan/open call	juni–september, 2021
Skissperiod tre konstnärer/grupper	oktober 2021–februari, 2022
Val av konstnär/grupp	mars 2022
Beräknad invigning	kvartal 3, 2023

5 Kontaktpersoner

Claudia Schaper, processledare, Göteborg Konst

E-post: claudia.schaper@kultur.goteborg.se

Telefon: 031-368 32 55

Kulturförvaltningen

Telefon: 031-365 00 00 (kontaktcenter)

E-post: kultur@kultur.goteborg.se

